

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра етнології і археології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗЕЙНА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Історія та археологія»
Спеціальність 032 «Історія та археологія»
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
етнології і археології
протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Виробнича музейна практика
Викладач (-і)	Дрогобицька О.Я.
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-87
Е-mail викладача	oksana.drohobytska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год. самостійна робота
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	понеділок, вівторок, четвер з 15.00-17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Виробнича музейна практика є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр спеціальності 032 «Історія та археологія» освітня програма «Історія та археологія».</p> <p>Предмет – теоретичні та практичні питання наукової роботи на базі музейних установ.</p> <p>Особливістю музейної практики є те, що в її процесі відбувається ознайомлення з усіма аспектами роботи у музеї, формуються уміння і навички, необхідні для підготовки і проведення екскурсії, формування тематичної експозиції тощо.</p> <p>Виробнича музейна практика проводиться згідно з графіком освітнього процесу в Університеті.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою музейної практики є перевірка, поглиблення та закріплення знань, отриманих здобувачами освіти у процесі навчання, набуття навичок дослідницької, практичної та організаційної роботи в галузі музейної справи, необхідних для педагогічної, науково-дослідницької та культурно-просвітницької діяльності випускників спеціальності 032 «Історія та археологія».</p> <p>Цілі виробничої музейної практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> – забезпечити зв'язок теоретичних знань фахових дисциплін з науковою роботою у сфері музейної справи; – розвивати в практикантів уміння проводити дослідження з використанням сучасних методів і прийомів наукової діяльності; – виходячи з сучасних завдань і вимог до підготовки спеціалістів, виробити у студентів навички практичної дослідницької і наукової роботи. На цій основі розвивати у них прагнення до самоосвіти, систематичного набуття й поповнення знань; – формувати в майбутніх наукових співробітників вміння і навички, що сприяють розвитку їхніх професійних якостей; – залучити студентів до активної громадської, культурно-просвітницької діяльності серед населення, популяризації виявлених музейних матеріалів, усвідомлення важливої ролі музеїв у науковому й культурному житті суспільства. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.</p>	

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність працювати в команді.

Спеціальні компетентності:

СК3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

СК4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК5. Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

СК7. Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.

СК9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

СК10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

СК12. Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами.

Програмні результати навчання:

ПРН3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.

ПРН5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

ПРН9. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.

ПРН14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	-
семінарські заняття / практичні / лабораторні	-
самостійна робота	90 год

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VIII	032 «Історія та археологія»	4	Обов'язкова компонента
Зміст практики.			
<p>1. Підготовчий етап (ознайомлення з порядком проходження практики; проведення настановчої наради та інструктажу з техніки безпеки; ознайомлення з графіком роботи музейної установи).</p> <p>2. Основний (проведення ознайомлюючої екскурсії, ознайомлення з роботою відділів бази практики та розподіл по робочих місцях; аналіз науково-методичної літератури з вибраного напрямку, опрацювання музейних матеріалів з вибраної теми; підготовка та апробація тексту екскурсії; участь у наукових заходах музею; систематичне консультування з керівником практики).</p> <p>3. Підсумковий. Підготовка звітної документації, її захист і підсумкове оцінювання результатів практики.</p>			
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання практики здійснюється з урахуванням усіх видів роботи за 100-бальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.</p> <p>«Зараховано» ставиться студенту, який: у повному обсязі і на високому рівні виконав програму практики; звітна документація подана у встановлений термін без зауважень щодо її оформлення та змісту; відгук керівника позитивний; чіткі та розгорнуті відповіді на всі запитання учасників підсумкової конференції. При цьому допускаються несуттєві зауваження щодо змісту і оформлення звіту.</p> <p>«Не зараховано» ставиться студенту, який: не виконав програму практики або виконав програму практики не в повному обсязі; звітна документація не представлена або оформлена недбало; характеристика студента, стосовно виконання вимог до даного виду практики виявилася негативною; у відповідях на запитання учасників підсумкової конференції студент припускається помилок; окремі або всі відповіді при захисті практики були незадовільними. Щодо такого студента кафедрою може бути прийнято рішення про повторне проходження практики.</p>		
Вимоги до письмових робіт	<p>Перелік документації, яку студент подає на кафедру після завершення практики:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуальний графік проходження практики. 2. Щоденник практики. 3. Звіт про проходження музейної практики. 4. Текст екскурсії. 5. Тематико-експозиційний план. <p>Усі матеріали подаються у друкованому вигляді у форматі А4, шрифт Times New Roman 14. Уся звітна документація має бути оригінальною.</p> <p>Усі види робіт під час практики оцінюються за 100 бальною системою.</p>		
	Вид діяльності	Кількість балів	Критерії оцінювання

	Звіт	90-100	Студент здав у визначений термін правильно оформлену документацію. Здійснена підготовка чітко, логічно структурованого звіту, що відповідає вимогам оформлення звітної документації та включає самооцінку власної діяльності. У звіті відображена участь студента у фондовій, експозиційній та культурно-освітній роботі музею. Зазначено з якими методичними матеріалами ознайомився студент-практикант, які методи використав для підготовки тематико-експозиційного плану та тексту екскурсії.
		70-89	Студент вчасно здав звіт, який відповідає вимогам оформлення звітної документації та включає самооцінку власної діяльності. У звіті відображена участь студента у фондовій, експозиційній та культурно-освітній роботі музею. Зазначено з якими методичними матеріалами ознайомився студент-практикант, які методи використав для підготовки тематико-експозиційного плану та тексту екскурсії. Однак у звіті містяться незначні помилки.
		50-69	Студент вчасно здав звіт, однак документ підготовлений формально. У ньому не відображена участь студента у фондовій, експозиційній та культурно-освітній роботі музею. У звіті не вказано з якими методичними матеріалами ознайомився студент-практикант, які методи використав для підготовки тематико-експозиційного плану та тексту екскурсії.
		1-49	Невчасно зданий звіт, який виконаний загалом невірно.
	Щоденник	90-100	Щоденник студента зданий вчасно. У ньому покроково відображено основні складові роботи практиканта під час музейної практики, а також труднощі, з якими доводилося стикатися. Студент детально описав методику виконання індивідуальних завдань та процес їхньої підготовки.
		70-89	Щоденник студента зданий вчасно, однак у ньому присутні незначні недоліки. Студент правильно виконав індивідуальні завдання, але процес їхньої підготовки недостатньо відображений у його щоденнику.
		50-69	Студент вчасно здав щоденник, однак у ньому присутні значні неточності та недоопрацювання.
		1-49	Невчасно зданий щоденник. Щоденник виконаний формально і містить тільки короткі записи про історію музею та розпорядок роботи у музеї.
	Текст екскурсії	90-100	Текст екскурсії виконаний без помилок. Студент виявив ґрунтовні знання з методики збору екскурсійного матеріалу та написання контрольного тексту. Правильно оформлено бібліографічний апарат до екскурсії. Текст цікавий, містить маловідому інформацію. При

			його підготовці використано новітні інформаційні технології, онлайн-ресурси.
		70-89	Текст екскурсії виконаний на належному рівні. Він цікавий і містить маловідому інформацію. При його підготовці використано новітні інформаційні технології, онлайн-ресурси. Однак текст містить незначні недоліки, помилки в оформленні бібліографічного апарату.
		50-69	Текст екскурсії містить суттєві недоліки, помилки в оформленні бібліографічного апарату. Текст опирається на загальновідомі матеріали і не включає цінної інформації. При підготовці завдання студент не проаналізував усю доступну наукову й методичну літературу.
		1-49	Студент формально підійшов до підготовки тексту екскурсії. Текст екскурсії має компілятивний характер і містить загальновідомі матеріали, вміщені у підручниках. Невірно оформлена бібліографія.
	Тематико-експозиційний план	90-100	Тематико-експозиційний план зданий вчасно і включає детальний опис усіх експонатів експозиції. У нього правильно заповнено усі структурні частини, вірно визначено зміст, тип і розміри експонатів.
		70-89	Тематико-експозиційний план зданий вчасно, однак містить незначні помилки при визначенні змісту, типу чи розмірів експонатів.
		50-69	Тематико-експозиційний план містить суттєві недоліки, включає менше 10 експонатів.
		1-49	Студент формально підійшов до виконання індивідуального завдання. Невчасно зданий тематико-експозиційний план, який виконаний загалом невірно.
Семінарські заняття	-		
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>У процесі проходження практики здійснюється контроль за її проведенням, який має на меті виявлення і усунення помилок студентів, а також надання їм необхідної допомоги у виконанні завдань практики. За результатами практики проводиться підсумкова нарада за участю студентів та викладачів кафедри з метою внесення пропозицій, спрямованих на покращення умов та підвищення якості проходження практики студентами.</p> <p>Підсумковий контроль здійснюється у формі захисту практики. До захисту практики допускаються студенти, які своєчасно і в повному обсязі виконали програму практики і надали в зазначені терміни всю звітну документацію. Захист практики включає письмовий та усний публічний звіт студента-практиканта. Усний звіт студента включає: розкриття цілей і завдань практики, опис виконаної роботи з кількісними та якісними характеристиками, висновки і пропозиції щодо змісту та організації практики, вдосконалення програми практики. Аналіз результатів практики проводиться за наступними критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обсяг виконаної роботи; - якість аналітичного звіту, висновків і пропозицій; - організованість, дисциплінованість і добросовісне ставлення до роботи студента-практиканта; 		

	- своєчасність і якість подання звітної документації.						
Підсумковий контроль	Важливою формою підсумкового контролю студентів за проходженням музейної практики є конференція, що проводиться по закінченню практики. При виставленні балів за захист оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до програми практики тощо.						
	Вид контролю	Оцінка фахової підготовки	Оцінка за володіння методикою екскурсійної роботи	Звіт	Щоденник	Текст екскурсії	Тематико-експозиційний план
Вага балів у загальному підсумку	20	20	10	20	20	10	100

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: перелік документів, які студент подає на кафедру після завершення музейної практики: індивідуальний графік практики; щоденник і звіт про проходження практики, текст екскурсії, тематико-експозиційний план. Усі матеріали подаються у друкованому вигляді у форматі А4, шрифт Times New Roman 14, інтервал 1,5.

Академічна доброчесність: Як викладач, так і студент, повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі» та Кодексу честі університету <https://cnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, виявів академічної недоброчесності викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять: музейна передбачає обов'язкове перебування студентів на базі практики. Активна участь у роботі музейної установи є необхідною умовою успішного складання заліку з практики.

Неформальна освіта: керівники практики заохочують участь здобувачів у вебінарах, науково-практичних семінарах, дистанційних курсах, присвячених музейній роботі. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Базова

1. Про музеї і музейну справу. Закон України. Прийнятий Верховною Радою України 29 червня 1995 року // Голос України. 1995. 15 серпня. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Гайдай О. М. Музеєзнавство : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 212 с. <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/525/1/%D0%93%D0%B0%D0%B9%D0>

[%B4%D0%B0%D0%B9%20%D0%9E.%20%D0%9C%D1%83%D0%B7%D0%B5%D1%94%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf](#)

3. Маньковська Р. Музейництво в Україні. Київ: Інститут історії України НАН України, 2000. 141 с.
4. Музеї Івано-Франківщини: Довідник. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2016. 128 с.
5. Основи історичного музеєзнавства: Навчально-методичний комплекс нормативного курсу. Укладач проф. О.В. Потильчак. К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. 57 с. Режим доступу: http://npu.edu.ua!/e-book/book/html/D/iio_kdsd_Osnovu%20myzeezn/60.html
6. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв: Навч. посіб. / П. Горішевський, М. Ковалів, В. Мельник, С. Оришко. Івано-Франківськ: Плай, 2005.
7. Основи музеєзнавства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.Белікова, В. Зайцева. Запоріжжя, 2015. 180 с.
8. Хрящевська Л. Музеєзнавство та охорона культурної спадщини: Навчальний посібник для здобувачів закладів вищої освіти / автор-укладач Л.М. Хрящевська. Миколаїв: видавець Румянцева Г. В., 2023. 283 с.

Додаткова література

1. Дрогобицька О. Музейна практика в системі підготовки студентів спеціальності 32 «Історія та археологія» // Музейна педагогіка в науковій освіті: збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 25 листопада 2021 р. Київ: Національний центр «Мала академія наук України», 2021. Ч. 2. С. 29-32.
2. Дрогобицька О. Організація науково-дослідної роботи в музеях // Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2021 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 4–5 квітня 2022 р. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2022. С. 55-56.
3. Дрогобицька О. Наукова та культурно-освітня діяльність Івано-Франківського обласного музею визвольної боротьби імені Степана Бандери. *Вісник гуманітарних наук*. 2025. №6. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15181734> категорія Б
4. Дрогобицька О. Використання «живої історії» в сучасному музейництві. *Вісник гуманітарних наук*. 2025. №7. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15545215>
5. Маньковська Р. Народне музейництво в громадянському суспільстві: історія і перспективи розвитку // Краєзнавство. 2008. Вип. 1. С. 138-144: http://resource.history.org.ua/publ/kraj_2008_1_138
6. Маньковська Р. Музеологія як наукова галузь: сучасний дискурс та проблема теоретичного інтегрування // Краєзнавство. 2009. Вип. 3. С. 135-144.: http://resource.history.org.ua/publ/kraj_2009_3_135
7. Маньковська Р. Сучасні музейні комунікації та перспективи їх розвитку // Краєзнавство. 2013. Вип. 3. С. 75-84.

Інформаційні ресурси

<http://www.nbu.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського

<https://nlu.org.ua>-Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого

<http://lib.pnu.edu.ua> - Наукова бібліотека ПНУ

Електронні ресурси музеїв:

<https://www.ifkm.if.ua/> – Івано-Франківський краєзнавчий музей

<https://pysanka.museum/>– Музей писанки (м. Коломия)

<https://hutsul.museum/> – Національний музей народного мистецтва Гуцульщини і Покуття

<https://lvivskansen.org/>– Музей народної архітектури і побуту у Львові імені Климентія Шептицького

www.metmuseum.org – Музей мистецтв Метрополітен (Нью-Йорк, США)

www.christusrex.org/www1/vaticano/0-Musei.html – Музеї Ватикана
www.moma.org – Музей Сучасного Мистецтва (Нью-Йорк, США)

Викладач

О.Я. Дрогобицька
ініціали, прізвище